

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ (за інтернет-ресурсами)

10.03.2026

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Шевченківська премія 2026: хто і за що отримав нагороду. – Анастасія Большакова](#)

[Ні премії, ні академії: як конфлікти довкола Шевченківської премії підривають її авторитет. – Анастасія Большакова](#)

[Шевченківська премія 2026: хто і за що її отримали та чому знову не обійшлося без скандалів. – Марія Кабацій](#)

Вшанування пам'яті

[В Африці відкрили перший пам'ятник Тарасу Шевченку. – Дарина Рубан](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[В Україні в 2025 продавали понад 5 тис. російських книжок. Але продавцям за це нічого не було. – Єлизавета Гольцева, Оксана Хмельовська](#)

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

[Культурні заклади Закарпаття підбили підсумки роботи за минулий рік](#)

Благодійність

[«Жадан і Собаки» зібрали понад 1 млн гривень для «Хартії» за чотири концерти. – Микита Кишиневський](#)

Театр

[Чорне молоко світання. – Мар'яна Семенишин](#)

[Червоні гості зручного наративу. – Тамара Трунова](#)

Музика

[Національний президентський оркестр встановив два національні рекорди](#)

Візуальні мистецтва

[У Словаччині відкрилася міжнародна виставка «Карпатська писанка – 2026»](#)

[У «Я Галереї Львів» відкрилась виставка «Страсті». – Катерина Сліпченко](#)

[У Дніпрі відкрили дві масштабні художні виставки. – Юлія Дон](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Letterboxd представив добірку топ-50 українських фільмів](#)

[«Ти або у війську, або для війська»: документальний фільм «Головний герой» покажуть на телеекранах](#)

[«Живий»: реальна історія цієї війни з художнім домислом. – Андрій Коктюха](#)

Просвітництво

[У Копенгагені відбудеться панельна дискусія про актуальність Тараса Шевченка сьогодні. – Катерина Гладка](#)

Література. Книговидання

[У Копенгагені представили перший переклад твору Тараса Шевченка данською мовою](#)

[Вийде збірка мілітарного горору з творами восьми сучасних авторів-військових](#)

Охорона культурної спадщини

[На Київщині оцифрували останній дерев'яний водяний млин](#)

Бібліотечна справа. Читання

[УІНП допомагатиме оцифровувати книжки бібліотеки, що переїхала з Торонто в Тернопіль](#)

[Видавництво Artbooks закриває книгарню в столиці](#)

[«Моя книжкова полиця» на Театральній не змогла перевідкритися після затоплення](#)

[«Не зміг себе стримати»: кераміста Дмитра Білоконя звинуватили у домаганнях. – Ганна Задирайко](#)

[Австрійський режисер Патрік Шиха розповідає, чому зняв співчутливе кіно про росіян в екзилі. \(Антоніна продовжує досліджувати захоплення вестернів росіянами. Цього разу ми публікуємо розмову кінокритикині Наталії Серебрякової з Патріком Шихою, в якій гострі запитання чергуються з дуже показовими відповідями\). – Наталія Серебрякова](#)

Загальні питання

Шевченківська премія 2026: хто і за що отримав нагороду. – Анастасія Большакова

Імена переможців у номінаціях «Проза», «Публіцистика, журналістика», «Музичне мистецтво», «Візуальне мистецтво», «Кіномистецтво» та в інших назвав Комітет Національної премії України імені Тараса Шевченка на церемонії нагородження 9 березня. Цьогоріч не відзначено жодного представника у категорії «Поезія», водночас двох письменників нагороджено за «Прозу». Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/ogolosheno-laureativ-shevchenkivskoji-premiji-2026-spisok-peremozhciv-313712/>

Ні премії, ні академії: як конфлікти довкола Шевченківської премії підривають її авторитет. – Анастасія Большакова

Цього року одразу кілька номінантів 3-го туру Національної премії імені Тараса Шевченка викликали дискусію у професійній мистецькій спільноті: щодо непрозорих процедур відбору, а також авторства, добросовісного використання інтелектуальної власності та відповідності не лише технічним, а й етичним вимогам. Серед таких випадків, зокрема, поетична збірка І. Павлюка «Танець Мамая», передмову до якої написав Д. Дроздовський, якого літературна спільнота неодноразово ловила на плагіаті. Ще один епізод цього року – у категорії мистецтвознавство, де конфліктним став цикл творів О. Авраменко. У дослідницькому середовищі цю тему вже винесли на непублічне обговорення про недобросовісне використання чужих напрацювань у книжці. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/skandali-i-pidozri-shevchenkivskoji-premiji-plagiat-ta-etika-313700/>

Шевченківська премія 2026: хто і за що її отримали та чому знову не обійшлося без скандалів. – Марія Кабацій

Авторка розповідає про лауреатів ювілейної, 65-ї Національної премії Тараса Шевченка, а також пригадує, за що критикували цьогорічний процес обрання переможців. Докладніше:

<https://suspiilne.media/culture/1259334-sevcenkivska-premia-2026-hto-i-za-so-ii-otrimav-ta-comu-znovu-ne-obijlosa-bez-skandaliv/>

Вшанування пам'яті

В Африці відкрили перший пам'ятник Тарасу Шевченку. – Дарина Рубан

У Республіці Ботсвана встановлено перший на Африканському континенті пам'ятник українському поету Т. Шевченку. Монумент із бронзи розміщено на території найбільшого навчального закладу країни, Університету Ботсвани. Погруддя Шевченка створив скульптор Франсуа Котеце. Під час церемонії декан гуманітарного факультету Тапело Отлохетсве зачитав власний переклад «Заповіту» національною мовою Ботсвани – сетсвана. Докладніше:

<https://shotam.info/v-afrytsi-vidkryly-pershyy-pam-iatnyk-tarasu-shevchenku/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

В Україні в 2025 продавали понад 5 тис. російських книжок. Але продавцям за це нічого не було. – Єлизавета Гольцева, Оксана Хмельовська

Майже 4 тисячі книжок держави-агресора та республіки білорусь намагалися продати на платформах Prom та Rozetka, а ще 1,5 тисячі пропонували на інших ресурсах. Про це повідомив Державний комітет телебачення і радіомовлення України у відповідь на запит. У 2025 році порушники отримали лише попередження, адже Держкомтелерадіо не мало повноважень для впровадження покарання. Наразі розробляють постанову, що це дозволить. Планується, що вже цього року установа зможе накладати штрафи та вилучати книжки. Докладніше:

<https://chytomo.com/v-ukraini-v-2025-prodavaly-ponad-5-tys-rosijskykh-knyzhok-ale-prodavtsiam-za-tse-nichoho-ne-bulo/>

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

Культурні заклади Закарпаття підбили підсумки роботи за минулий рік

Департамент культури Закарпатської ОДА провів нараду, присвячену підбиттю підсумків роботи підвідомчих комунальних закладів культури за 2025 рік. Було представлено результати роботи закладів за трьома напрямками та з урахуванням низки показників. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1056844-kulturni-zakladi-zakarpattia-pidbili-pidsumki-roboti-za-minulii-rik>

Благодійність

«Жадан і Собаки» зібрали понад 1 млн гривень для «Хартії» за чотири концерти. – Микита Кишиневський

Музиканти гурту «Жадан і Собаки» зібрали на потреби 13 бригади НГУ «Хартія» 1,4 мільйона гривень. Цю суму вдалося акумулювати завдяки чотирьом благодійним виступам у межах «Хартія туру»: у Вінниці (28 лютого), Білій Церкві (1 березня), Полтаві (3 березня) та Дніпрі (4 березня). Окрім вказаної суми, раніше гурт відзвітував про виступ у Львові в лютому, де разом зі слухачами вдалося зібрати ще мільйон гривень. Зараз музиканти готуються до завершальних концертів туру, які відбудуться 30 та 31 березня у Харкові. Усі залучені кошти спрямують на посилення військових. Джерело:

<https://shotam.info/zhadan-i-sobaky-za-chotyry-kontserty-zibraly-ponad-milyon-hryven-dlia-khartii/>

Театр

Чорне молоко світання. – Мар'яна Семенишин

Відгук на виставу «Наш клас» у Національному академічному драматичному театрі імені Івана Франка у постановці С. Іванова. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/03/09/726343_chorne_moloko_svitannya.html

Червоні гості зручного наративу. – Тамара Трунова

Відгук на виставу «Місячні» Молодого театру. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/03/09/726339_chervoni_gosti_zruchnogo.html

Музика

Національний президентський оркестр встановив два національні рекорди

Національний президентський оркестр встановив два рекорди, виконавши повний цикл фортепіанних концертів Людвіга ван Бетховена одним оркестром і одним диригентом за два дні. Виступи відбулися 13 та 14 грудня 2025 року під час події «Бетховен Вікенд» у Колонній залі Національної філармонії України. Встановлення рекорду зафіксував Національний реєстр рекордів України. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1056798-nacionalnii-prezidentskii-orkestr-vstanoviv-dva-nacionalni-rekordi>

Візуальні мистецтва

У Словаччині відкрилася міжнародна виставка «Карпатська писанка – 2026»

Днями у Вигорлатському музеї міста Гуменне (Словаччина) відбулося урочисте відкриття 34-ї Міжнародної конкурсної виставки «Карпатська писанка – 2026». Свої роботи представили понад 60 авторів з України, Словаччини та Польщі. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/1056987-u-slovaccini-vidkrilasiazia-miznarodna-vistavka-karpatska-pisanka-2026>

У «Я Галереї Львів» відкрилась виставка «Страсті». – Катерина Сліпченко

Останні дні Христа представлено у мистецьких творах різних часів. Докладніше:

https://zaxid.net/u_ya_galereyi_lviv_vidkrilas_vistavka_strasti_n1632157

У Дніпрі відкрили дві масштабні художні виставки. – Юлія Дон

У Салоні художників експонуються: «Мистецтво Січеславщини» – панорама творчості місцевих майстрів; «Січеславські мисткині» – експозиція, що підкреслює талант та жіночий погляд на сучасне мистецтво. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/82421/u-dnipri-vidkryly-dvi-masshtabni-hudozhni-vystavky/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Letterboxd представив добірку топ-50 українських фільмів

Соціальна мережа Letterboxd представила добірку з 50 кращих українських ігрових повнометражних фільмів. Серед них – «Тіні забутих предків» (1965), «Вавилон XX» (1979), «Мої думки тихі» (2019), «Памфір» (2022) та інші. Стрічки обирали за такими критеріями: мінімум 200 оцінок; серед країн виробництва картини має бути Україна чи Українська РСР; фільм

має бути повнометражним (понад 40 хвилин) і мати фестивальну прем'єру, театральний прокат або професійний стримінговий реліз. Докладніше:

<https://www.platfor.ma/letterboxd-predstavyv-dobirku-top-50-ukrayinskyh-filmiv/>

«Ти або у війську, або для війська»: документальний фільм «Головний герой» покажуть на телеекранах

До Дня українського добровольця 14 березня на телеканалі ICTV2 відбудеться телепрем'єра документальної стрічки «Головний герой» про акторів, котрі стали на захист України, яку було знято за підтримки Міністерства культури України. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/dokumentalnyi-film-holovnyi-heroi/>

«Живий»: реальна історія цієї війни з художнім домислом. – Андрій Коктюха

Відгук на гостросюжетну героїчну драму «Живий» (режисери С. Сторожев та О. Єсаков). Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/248183/2026-03-09-zhyvyy-realna-istoriya-tsiiei-viyny-z-khudozhnim-domyslom/>

Просвітництво

У Копенгагені відбудеться панельна дискусія про актуальність Тараса Шевченка сьогодні. – Катерина Гладка

У Копенгагені в Ukraine House in Denmark 15 березня відбудеться панельна дискусія, присвячена постаті Т. Шевченка – поета, художника і мислителя, якого вважають одним із засновників модерної української культури. Під час події учасники говоритимуть про те, як читати й осмислювати Шевченка сьогодні та чому його ідеї про свободу, гідність і справедливість залишаються надзвичайно актуальними у час повномасштабної війни. Розмову буде зосереджено на тому, як спадщина поета звучить у сучасному культурному та академічному дискурсі. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/03/09/726369_kopengageni_vidbudetsya_panelna.html

Література. Книговидання

У Копенгагені представили перший переклад твору Тараса Шевченка данською мовою

У Копенгагені (Королівство Данія), біля монумента Кобзареві, під час заходу до 212-ї річниці від дня народження Т. Шевченка було представлено перший переклад його твору данською мовою, здійснений за підтримки Фондації Пилипа Орлика у співпраці з Dansk-Ukrainsk Selskab та організацією Hjælp Ukrainiske Børn. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/1056831-u-kopengageni-predstavili-persii-pereklad-tvoru-tarasa-sevcenka-danskoju-movoiu>

Вийде збірка мілітарного горору з творами восьми сучасних авторів-

ВІЙСЬКОВИХ

У видавництві «Білка» вийде збірка мілітарного горору «Птахи у пільмі». Книжку готують у взаємодії з «Бабаєм», проектом, присвяченим темному мистецтву (горору, трилеру, нуару, дарк-фентезі та містиці). Він покликаний об'єднати українську горор-«тусовку» і публікує новини літератури й кіно, рецензії, статті, арти та творчість українських авторів. Збірка складається з 8 оповідань, у яких автори перетворювали свій досвід війни у сюжети жахів: Валерій Пузік – «Мурашині гнізда»; Сегрій Мартинюк – «Ні про що не питайте в Аліси»; Павло Дерев'янка – «Повнобарв»; Дімка Ужасний – «Позиція „Монах”»; Федір Рудий – «Межа»; Ольга Брильова – «У Темряві»; Геннадій Кац – «Кілзона»; Євген Ліп – «Незвані». Докладніше:

<https://chytomo.com/vyjde-zbirka-militarnoho-hororu-z-tvoramy-vosmy-suchasnykh-avtoriv-vijskovykh/>

Охорона культурної спадщини

На Київщині оцифрували останній дерев'яний водяний млин

У селі Семенівка на Київщині оцифровано останній дерев'яний водяний млин, який потребує порятунку. Активісти зробили фотограмметричну зйомку, 3D-копію та обмірні креслення млина – це буде основа для проекту реставрації. Млин датується 1810 роком. Докладніше:

<https://www.platfor.ma/na-kyivshhyni-otsyfruvaty-ostannij-derev-yanyj-vodyanyj-mlyn/>

Бібліотечна справа. Читання

УІНП допомагатиме оцифровувати книжки бібліотеки, що переїхала з Торонто в Тернопіль

Український інститут національної пам'яті готовий взяти участь в оцифруванні фондів української бібліотеки філії Українського національного об'єднання в Торонто, яку переміщено до музею національно-визвольної боротьби Тернопільщини. Примірники планують викласти в мережу, щоб надати доступ всім дослідникам в Україні та за її межами. Докладніше:

<https://chytomo.com/uinp-dopomahatyme-otsyfovuvaty-knyzhky-ukrainskoi-biblioteki-shcho-pereikhala-z-toronto-v-ternopil/>

Видавництво Artbooks закриває книгарню в столиці

Водночас у видавництві наголосили, що припиняє роботу лише книгарня – саме видавництво продовжує працювати. Книжковий клуб видавництва також продовжить роботу, але в іншій локації. Деталі організатори обіцяють повідомити учасникам окремо. Докладніше:

<https://chytomo.com/vydavnytstvo-artbooks-zakryvaie-svoiu-knyharniu-v-stolytsi/>

«Моя книжкова полиця» на Театральній не змогла перевідкритися після затоплення

Книгарня «Моя книжкова полиця» закриває простір біля станції метро «Театральна» в Києві після аварії у будівлі та тривалого конфлікту з власником приміщення. Докладніше:

<https://chytomo.com/moia-knyzhkova-polytsia-na-teatralnij-ne-zmohla-perevidkrytsia-pislia-zatoplennia/>

«Не зміг себе стримати»: кераміста Дмитра Білоконя звинуватили у домаганнях. – Ганна Задирайко

Українська ілюстраторка А. Вороніна заявила про домагання з боку кераміста Д. Білоконя. У коментарях до публікації Вороніна також оприлюднила скриншоти листування з Білоконем. У повідомленнях кераміст перепросив за свою поведінку. Він наголосив, що свою позицію оголосить після того, як проконсультується з адвокатом. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/ilyustratorka-voronina-zvinuvatila-keramista-bilokonya-u-domagannyah-313708/>

Австрійський режисер Патрік Шиха розповідає, чому зняв співчутливе кіно про росіян в екзилі. (Антоніна продовжує досліджувати захоплення вестернів росіянами. Цього разу ми публікуємо розмову кінокритикині Наталії Серебрякової з Патріком Шихою, в якій гострі запитання чергуються з дуже показовими відповідями). – Наталія Серебрякова

Йдеться про документальний фільм «російська зима» – історію про так званих «хороших росіян», які після повномасштабного вторгнення 2022 року емігрували в різні країни світу. Докладніше:

<https://antonina.detector.media/kino/post/225742/2026-03-09-avstriyskyy-rezhyser-patrik-shykha-rozpovidaie-chomu-znyav-spivchutlyve-kino-pro-rosiyan-v-ekzyli/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm